

# Riksdagen

## Uppteckningar

### vid EU-nämndens sammanträden

#### 2024/25:39

Måndagen den 30 juni

---

#### § 1 Europeiska rådet

Statsrådet Jessica Rosencrantz

Återrapport från möte i Europeiska rådet den 26–27 juni 2025

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är 13.00 och vi inleder EU-nämndens sammanträde. Vi har i dag på föredragningslistan punkten Europeiska rådet. Det rör en återrapport. Med oss har vi statsrådet Jessica Rosencrantz med medarbetare, som vi hälsar hjärtligt välkomna.

Anf. 2 Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Herr ordförande! Europeiska rådet möttes i torsdags förra veckan i Bryssel, dagen efter Natos toppmöte i Haag. Det var många frågor på dagordningen, men fyra av dem dominerade diskussionen: Ukraina, läget i Mellanöstern, säkerhet och försvar samt EU:s roll i världen.

Före mötet stod statsministern värd för det sedvanliga mötet med länderna i Norden, Baltikum, Polen och Irland. Denna gång deltog även Tysklands förbundskansler Friedrich Merz. Det blev en bra inledning på mötet, och stor samsyn rådde framför allt om stödet till Ukraina och det ansvar som länderna runt Östersjön tar. Flera av länderna runt bordet är precis de länder som nu visar vägen vad gäller både vår egen upprustning och stödet till Ukraina.

Under rådsmötet deltog president Zelenskyj via länk och underströk i sitt budskap till ledarna att det är uppenbart att Ryssland inte är intresserat av fred. Europas stöd till Ukraina är avgörande för Ukrainas styrka på marken och vid förhandlingsbordet. Det är viktigt att fortsätta arbetet med sanktioner mot Ryssland och att driva på Ukrainas EU-närmande. Ukraina uppfyller alla krav och behöver ett positivt politiskt budskap i form av att EU möter upp med att fatta beslut som leder processen framåt.

Vid mötet kunde vi inte nå fram till en överenskommelse om det 18:e sanktionspaketet, men vi förväntar oss ett avslut under den här veckan. Ledarna kom dock överens om att förlänga de sanktioner som redan finns, inklusive de frysta ryska tillgångarna, vilket givetvis är mycket positivt.

Ungern höll precis som i mars emot slutsatserna om Ukraina, men det blev även den här gången starka slutsatser som 26 länder står bakom.

Herr ordförande! Diskussionen om säkerhet och försvar präglades av förklarliga skäl av efterdyningarna av Natotoppmötet i Haag. För oss 23 EU-länder som också är allierade i Nato är signalen viktig. På mindre än 24 timmar gick vi från ord i Haag till handling i Bryssel.

Fokus i diskussionen var upprustning och hur EU:s verktygslåda kan hjälpa EU:s Natoländer att nå Natos förmågekrav. Men det handlade också om att bistå med upprustning i de länder som inte är Natomedlemmar. EU har under våren fattat en mängd viktiga beslut i den riktningen. ReArm, Safe och Edip är några förkortningar som för de flesta, även i Brysselbubblan, är ganska obegripliga. Men bakom dem finns nya möjligheter att tillsammans underlätta upplåning, upphandling och investeringar för att höja vår gemensamma försvarsförmåga och därmed skapa större säkerhet för Europas invånare. Det gör Europa starkare och Sverige tryggare. Säkerhet bygger vi tillsammans. Det gäller i Nato, och det gäller i EU.

Inga nya beslut fattades vid det här mötet, men inriktningen är satt, och ledarna ska följa upp den redan när de ses igen i oktober.

Herr ordförande! Mellanöstern var åter på dagordningen. Situationen i Gaza är fruktansvärd. Israel har en folkrättslig skyldighet att släppa fram humanitär hjälp till människor som hotas av svält och nöd. Men ett stort ansvar vilar på Hamas, som måste frige all gisslan som hållits fångna i nästan två år.

Inför mötet hade kommissionen och EU:s utrikestjänst sammanställt en rapport om Israels uppfyllande av villkoren i sitt associationsavtal med EU. Diskussionen om detta kommer att följas upp av utrikesministrarna i juli. Diskussionen under den här punkten följde kända mönster, men medlemsländerna kunde gå längre än tidigare vad gäller språket mot Israel.

Herr ordförande! Slutligen diskuterades EU:s roll i en geopolitiskt och geoeconomiskt föränderlig omvärld. I skuggan av Rysslands krig mot Ukraina, understött av länder som Iran, Nordkorea och Kina, och dessutom ett potentiellt handelskrig med USA fanns minst sagt mycket att behandla. Kanske har EU:s enighet aldrig varit mer avgörande.

Det är också mer uppenbart än på länge att ekonomisk styrka avgör geopolitiskt inflytande. Det är även avgörande för att finansiera allt det som är prioriterat både för Sverige och för Europa. Därför upprepar vi från svenskt håll ständigt hur viktigt det är att EU skärper sina verktyg för robusta europeiska ekonomier med stark konkurrenskraft, mer inre marknad – till exempel på tjänste- och kapitalmarknadsområden – och lättare regler som tillåter näringslivet att fokusera mer på innovation och företagande och mindre på rapportering och att försöka tolka snåriga och ibland motstridiga regelverk.

Med det avslutar jag återrapporten från mötet.

#### Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket! Nu ska vi möjliggöra för ledamöterna att ställa frågor och delge oss reflektioner. Vi gör det i partistorleksordning och samlar ihop fyra anföranden. Sedan får statsrådet möjlighet att svara på eventuella frågor.

#### Anf. 4 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Tack, statsrådet, för återrapporten!

Samarbetet i Europa är viktigare än någonsin. EU måste göra rätt och hålla samman. Det är bra att man kan upprätthålla stödet till Ukraina men oroande att det återigen är 26 och inte 27 länder som står bakom detta.

Vi kan också konstatera att det 18:e sanktionspaketet mot Ryssland tyvärr inte kom på plats, om jag förstår det rätt, fastän alla borde veta och inse nu att hotet kommer från Ryssland och att Ryssland måste stoppas. Därför vill jag fråga om det togs några initiativ av EU:s ledare att få Ungern å ena sidan och Slovakien å andra sidan att försöka ta reson. Kom det fram något nytt under toppmötet?

Vi blickar mot väst och ser en annan auktoritär högerledare i Trump, som har försvagat den transatlantiska länken och startat någon sorts handelskrig. Det här diskuterades också av EU:s ledare. Det finns lite olika syn på om EU snabbt och enkelt ska lägga sig platt eller om man inte ska visa sig svag. Vad var den svenska linjen här? Det är inte alltid enkelt att förstå vad statsministern menar med att ha is i magen när exempelvis EU nu måste bestämma sig för hur man ska möta Trumps handelskrig. Det är väl ungefär ett par veckor kvar.

Sverige har väldigt dåliga tillväxtsiffror jämfört med andra EU-länder och tyvärr en topposition när det gäller hög arbetslöshet – detta efter tre år med Kristerssons regering. Hur agerade statsministern på plats för att stärka Sveriges position och roll för att se till att det blir svenska jobb, i konkurrenskraftens namn? Inte minst gäller det den gröna teknikutvecklingen, där svenskt näringsliv ligger i framkant. Vad menar Rosencrantz var det viktigaste beslut EU-ledarna kunde ta när det gäller detta, utifrån ett svenskt perspektiv? Att ha is i magen låter inte riktigt som svaret på frågan när vi pratar om Sverige och svenska jobb.

Avslutningsvis vill jag ta upp Mellanöstern. Statsrådet påpekade också att Netanyahus regering begår krigsbrott – inte minst när det gäller Gaza i Palestina, där man skjuter civila vid hjälpstationer och vägrar släppa in humanitärt stöd. Mer måste absolut göras för att få stopp på kriget.

Jag noterade att EU i samband med toppmötet betalade ut en halv miljard euro till UNRWA. Det är den organisation som är avgörande för att man ska kunna kanalisera det samlade humanitära stödet på plats i Gaza. Men Sverige fortsätter att vägra återuppta stödet till UNRWA. Vad är det för mörk dagordning som gör att Sverige går på tvärs här?

I den oroliga tid vi befinner oss i är det viktigare än någonsin att stärka arbetet för ett säkrare och mer motståndskraftigt Europa, att se till att EU håller samman och att EU agerar på ett sätt som är bra för Sverige, Europa och världen.

Anf. 5 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ordförande! Tack, statsrådet, för återrapporten!

Inledningsvis vill jag konstatera att det är positivt att arbetet med det 18:e sanktionspaketet går framåt. En fråga är om några speciella delar ställer till problem och gör att det drar ut på tiden, eller om det snarare har att göra med det fåtal länder som i allmänhet är kritiska till sanktionerna.

Vi vill också välkomna att migration togs upp på mötet, och vi tycker att det är positivt med de skrivningar som finns rörande illegal migration och ytterligare åtgärder för att möjliggöra återvändande för utlänningar som saknar tillstånd att uppehålla sig i Europa. Det är viktigt att det arbetet fortsätter och att det numera finns ganska bred enighet i Europa om saken. En fråga kopplad till detta, som inte finns med i slutsatserna, gäller det opinionsbildande arbete som en del länder bedriver vad gäller omtolkning av Europakonventionen. Togs det upp på mötet?

Nio länder, bland andra Danmark, Österrike och Italien, men dessvärre inte Sverige, har öppet deklarerat att det finns ett behov av att få till stånd en omtolkning av Europakonventionen. Det är exempelvis ett problem att man begränsar ländernas rådighet när det kommer till att utvisa kriminella utlänningar.

Anf. 6 ORDFÖRANDEN:

Även jag, som moderat, är intresserad av det 18:e sanktionspaketet. Statsrådet beskrev att det möjligen kan vara på väg i hamn. Som Martin Kinnunen var inne på: Vad finns det för utestående frågeställningar där, och var sitter det fast?

En nyckelfråga är det ukrainska medlemskapet i Europeiska unionen. Den spelar stor roll för Ukrainas möjlighet att fortsätta vända sig mot väst och att känna stöd från sina europeiska partner. Här har vi ett land som blockerar väldigt tydligt, vilket även statsrådet var inne på. Vad är det för språk de ungerska företrädarna använder för att motivera detta? Jag tror att vi är ganska många som uppfattar det som fullständigt obegripligt. Det är det såklart. Men de har säkert sina anledningar när de anger varför de agerar på detta vis. Vilka skäl anger den ungerska regeringen för att inte vilja samarbeta på den här punkten och inte vilja släppa in Ukraina? De kan ju ge en ledtråd om hur man kan bete sig för att försöka tvinga dem att röra sig i rätt riktning.

Jag hörde inte riktigt vad statsrådet sa om Slovakien och det 18:e sanktionspaketet respektive medlemskapet för Ukraina. Hon får gärna redogöra för det.

Slutligen Georgien. Jag vet att Georgien inte var någon central frågeställning på det här rådsmötet, men det vore ändå intressant att höra om det nämndes i någon mån. Det är ju ett land där det för 214:e kvällen i rad i går demonstrerades för fred, frihet, demokrati och europeiskt närmande till tonerna av EU-hymnen och med EU-flaggor på gatorna.

Det går just nu åt fel håll för Georgien. Man är på väg in i någon form av belarusisk situation. För många demokrati- och frihetskämpar på plats i Tbilisi och i andra delar av landet är det en förtvivlad situation där förbud, hårdare regler och höga bötesbelopp för att utöva sina demokratiska rättigheter har blivit vardag. Det förekommer misshandel från myndigheter gentemot aktivister som demonstrerar fredligt på georgiska gator. Det är såklart bekymmersamt. Nämndes någonting om detta vid rådsmötet, och hur lät det i sådana fall?

Anf. 7 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

Tack, statsrådet, för redogörelsen! Jag har hoppat in på det här mötet i stället för Ilona Szatmári Waldau, som tyvärr sitter på ett försenat tåg på väg hem från Budapest där hon deltagit i Budapest Pride. Det var en prideparad som Ungerns regering hade förbjudit och genom hot fått diplomater att avstå från att delta i. Paraden kunde genomföras tack vare Budapests borgmästare som officiellt gjorde paraden till en parad anordnad av staden och inte av Prideorganisationen.

I paraden och de möten som anordnades för internationella deltagare fanns riksdagsledamöter från V, MP och S men inte någon från riksdagsmajoriteten eller regeringen. Trots det inte alltför stora intresse som regeringen har visat när ett EU-land förbjuder en prideparad efter årtal av

inskränkningar av hbtqi-personers rättigheter hoppas jag att statsministern tog upp pride och inskränkningarna för hbtqi-personer under Europeiska rådets möte.

2024/25:39  
30 juni

---

Jag konstaterar att rådet för första gången skriver ut Israel i slutsatserna. Det visar att rådet nu äntligen inser att Israels regering har gått långt utanför både rätten att försvara sig och folkrätten och har gjort det väldigt länge, eftersom dödsoffren redan från början var civilbefolkning och barn. I slutsatserna nämns att Hamas måste släppa gisslan. Jag vill därför trycka på att all gisslan måste släppas, det vill säga den gisslan som Hamas håller såväl som den Israel håller.

Det är beklagligt att rådet inte kunde enas om att frysa associeringsavtalet. Det är bråttom att fatta alla beslut som går för att få Israel att avsluta sitt krig i Gaza. Fler kommer att dö medan EU funderar. Jag skulle vilja veta vad som sades och vad statsministern sa i den här frågan.

Slutligen konstaterar jag när det gäller Gaza att rådet uttalar att Israel måste göra det möjligt för FN och dess organ att arbeta för att rädda liv och minska lidandet. Kommissionen har redan utökat stödet till UNRWA. Kommer det att få några konsekvenser för den svenska regeringens beslut att strypa allt bistånd via UNRWA?

Det är mycket som skulle kunna kommenteras i slutsatserna. Ett exempel migrationspolitiken. Vänsterpartiet stöder inte den nuvarande politiken. Jag vill dock avsluta med en annan fråga.

Det här rådet diskuterade konkurrenskraft, inklusive bland annat energi och förenklingsarbetet. Inför Europeiska rådet förde bland annat Vänsterpartiet fram att klimat- och miljöperspektivet saknades. Statsministern menade att just detta råd inte handlade om klimat och miljö. Jag menar att klimat och miljö måste vara en naturlig del av arbetet med konkurrenskraft.

Min sista fråga till statsrådet blir därför om rådet diskuterade de viktiga frågorna om miljö och energi inom ramen för konkurrenskraftsfrågorna.

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Jag ska för sakens skull säga att även jag hade för avsikt att åka till Budapest, men jag var tvungen att avstå på grund av sjukdom i familjen. Jag hade annars tänkt att representera Moderaterna där.

Anf. 9 Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Det är 26 länder som står bakom delen som rör Ukraina. Jag kanske binder ihop detta med en del andra frågeställningar som kom från ordföranden, så låt mig uppehålla mig en stund kring detta.

Det är alldeles tydligt att 26 länder väldigt starkt står upp för stödet till Ukraina, inklusive det ukrainska medlemskapet – det vill säga även Slovakien. Det är egentligen enbart Ungern som håller emot gällande nästa steg i Ukrainas medlemskapsförhandling. Det är förstås beklagligt.

Vi fortsätter att driva på, och jag är glad över att vi nu fick slutsatser från de 26 länderna som väldigt tydligt bekräftar att kommissionen – enligt all metodologi som ska gälla – gör bedömningen att Ukraina är redo för att öppna konkreta förhandlingar. Detta gäller inte minst kluster 1, som handlar om de fundamentala delarna, men också flera andra kluster.

Detta är väldigt tydligt. Vi får se vad som händer framåt. Vi fortsätter att driva på för att vi ska kunna öppna konkreta förhandlingar med både Ukraina och Moldavien. Kopplat till detta fick jag också en fråga om hur Ungern egentligen argumenterar gällande sitt nej.

Jag ska knappt försöka redogöra för vilka argument Viktor Orbán använder. Han refererar dock bland annat till en så kallad folkomröstning gällande Ukrainas medlemskapsprocess som han säger sig ha haft i Ungern, i vilken folket så att säga väldigt tydligt ville att Ukraina inte ska bli medlem. Denna typ av verktyg har vi sett förut från Orbáns sida, och de går inte riktigt att ta på allvar.

Jag tar fasta på att 26 länder väldigt tydligt tycker att Ukraina ska gå vidare, och vi kommer att hålla i den processen. Från Sverige och från de nordiska och baltiska länderna säger vi att vi vill öppna alla kluster med Ukraina redan i år. Fortsättning följer, helt enkelt.

Jag passade själv på att vid sidan av mötet hålla en filmvisning av en svensk regissör på just detta tema. Filmen handlar om just hur Ukrainas medlemskapsprocess har pågått under lång tid och om hur vi stöder dem längs vägen. Vi fortsätter att hålla frågan på dagordningen, när andra försöker att trycka bort den.

När det gäller det 18:e sanktionspaketet är det Slovakien som håller emot. Vi vet nu att kommissionen planerar en resa till Slovakien den här veckan för att försöka reda ut det sista. Det man där framför allt har synpunkter på och problem med är snarare REPowerEU och de delar som handlar om att fasa ut rysk energi. Man känner som land-locked-land att man har särskilda utmaningar med detta. Allt vi hör och ser tyder ändå på att vi bör kunna ta beslut den här veckan om ett 18:e sanktionspaket. Vi välkomnar verkligen detta.

När det gäller USA vill vi förstås se ett avtal med landet. Vi har fullt förtroende för kommissionen som förhandlare. En tid tillbaka var vi många som var oroliga för att USA kanske skulle vilja ha bilaterala förhandlingar och att man skulle ställa land mot land. Nu har det snarare blivit så att EU förhandlar gemensamt. Det är en styrka, och det är kommissionen som ytterst gör detta. Det stöder vi.

Vi har väldigt tydligt sagt att EU ska kunna vidta motåtgärder men att det inte är där vi vill hamna, utan vi vill först och främst nå en förhandlingslösning. I grund och botten tjänar både USA och Europa på att få en god och konstruktiv lösning i allt detta. Kommissionen återrappporterade till viss del under detta möte var förhandlingarna står just nu, men diskussionen kommer att fortsätta mer i detalj om hur man ska ta nästa steg.

När det gäller konkurrenskraftsfrågorna kan jag konstatera att Sverige i dessa diskussioner på många sätt ses som ett föredöme. Det gäller vår egen konkurrenskraft och inte minst också en del av de förändringar som EU nu diskuterar att vidta.

Om man tar kapitalmarknaden som ett exempel lyfts Sverige i sammanhanget verkligen fram som ett poster child med våra pensionsfonder och våra ISK-konton. Vi ser ju verkligen till att sätta vårt kapital i användning – i kontrast till hur det ser ut runt om i Europa. Där sparar de flesta på bankkonton. Detta gäller både privatsparare, som går miste om börsens uppgångar, och företag som går miste om viktigt kapital som skulle ha kunnat bli investeringar.

Vi trycker på i många delar här – inte minst gällande att konkurrenskraft och de gröna frågorna går hand i hand. Vi trycker på om behovet av en fördjupad inre marknad och om en kapitalmarknadsunion. Vi trycker på för en minskad regelbörda för våra företag, för vi vet att det är alldeles för krångligt och svårt att driva företag i Europa – bara för att ta några exempel. Jag skulle verkligen vilja understryka att Sverige på många sätt ses som ett föredöme både vad gäller konkurrenskraft och vad gäller klimatagendan. Vi är det land i EU som har lägst utsläpp per capita.

Statsministern lyfte också upp frågan om AI-regelverken och behovet av att få gemensamma standarder på plats när vi nu inför ytterligare regler kring AI.

När det gäller frågan om Mellanöstern är det – precis som vi sa inför Europeiska rådet, när vi satt här tillsammans med statsministern, och som vi har sagt i många olika sammanhang – väldigt tråkigt att det vi sitter och bråkar om är exakt vilken organisation stödet ska riktas till, i stället för att fokusera på att pengarna når fram och gör nytta.

Sverige är alltså det näst största landet i EU och det femte största i världen vad gäller humanitärt stöd till Gaza. Vi riktar det så att vi verkligen säkerställer att pengarna når fram. Vi gör bedömningen att bland annat World Food Programme har den möjligheten.

Vi har sett att vi hittills har kunnat leverera mat till 375 000 personer, exempelvis. Vi har fått in 478 lastbilar, medan UNRWA har fått in noll. Vårt fokus ligger på att säkra att människor i nöd får den hjälp de behöver och att vi riktar detta på de mest effektiva vägar vi kan.

Jag tror att jag svarade på Sverigedemokraternas fråga om Slovakien och det 18:e sanktionspaketet. Det man har synpunkter på är alltså REPowerEU och hur man själv ska hantera sina energiavtal. Utifrån allt vi har hört har vi goda förhoppningar om att en överenskommelse ska kunna nås den här veckan. En dialog pågår mellan kommissionen och Slovakien.

Nu kommer vi till migrationsfrågorna. Precis som Martin Kinnunen sa finns det nog en större enighet i EU-kretsen än det någonsin har gjort. Statsministern deltog, precis som brukligt är, i ett förmöte på temat migration. Även där kan man konstatera att allt fler länder deltar i denna typ av möten.

Regeringen har som bekant inte undertecknat det brev som gick in. Däremot delar vi intentionen att i större utsträckning kunna utvisa personer som är dömda för brott eller som utgör ett säkerhetshot. Samtidigt är det viktigt att respekten för de mänskliga rättigheterna upprätthålls.

Det är lite för tidigt att säga exakt vad detta brev kommer att resultera i, och det finns än så länge inga konkreta förslag att ta ställning till. Det är dock en diskussion som pågår, precis som Martin Kinnunen säger. Vi kommer att följa utvecklingen noga och delta i de diskussionerna. Frågan om utvisning av utlänningar som döms för brott är naturligtvis en hög politisk prioritet för Sverige.

Georgien stod inte på dagordningen den här gången. Som ni vet var det ju en väldigt bred och omfattande dagordning. Regeringen beklagar dock ytterst den utveckling vi har sett i Georgien. Det har varit en diskussion om att suspendera Georgiens status som kandidatland.

Jag kan konstatera att vi från vår sida vill välkomna ett framtida Georgien, där man respekterar mänskliga rättigheter och vill gå i rätt och positiv riktning. Det georgiska folket har en framtid i EU, men som det är

just nu har regeringen i Georgien väldigt tydligt visat att man inte är intresserade av att fortsätta sitt EU-närmande. Regeringen har pausat direkta samarbeten med den georgiska regeringen och fokuserar i stället på att stärka det civila samhället.

Vänsterpartiet nämnde paraden i Budapest. Den svenska regeringen har varit oerhört tydlig i sin kritik mot Viktor Orbáns politik, både när det gäller att förbjuda prideparader och gällande alla andra exempel där man på olika sätt slår ned på civilsamhällets möjlighet att verka, till exempel ett oberoende domstolsväsen och mediers möjlighet att verka.

Jag skulle nog säga att vi är bland de länder – om inte *det* landet – som har högst tonläge mot Ungern just nu. Vi arbetar för att vara väldigt tydliga vad gäller paraden. Jag är för övrigt glad att paraden kunde hållas i någon form och dessutom med väldigt många människor på Budapests gator.

Vi agerar också genom alla verktyg som finns i EU:s verktygslåda. Det handlar dels om att Sverige tillsammans med Finland går i bräsch för att inte en enda euro ur EU:s budget ska kunna gå till ett land som inte lever upp till rättsstatens principer. Vi agerar genom juridiska domstolsprocesser där Sverige nu intervenerar i fem olika domstolsprocesser mot olika lagstiftningar som Ungern inför.

Jag skulle också säga att vi är det land som har absolut högst tonläge när det gäller det så kallade artikel 7-förfarandet. Det är ett verktyg som EU har för att agera mot ett medlemsland där man ser att det finns en risk för att grundläggande värden åsidosätts. Där har vi nu haft åtta utfrågningar under sju år.

När vi hade vår senaste utfrågning för ett par veckor sedan var jag själv väldigt tydlig mot Ungerns EU-minister om att vi nu börjar nå vägs ände i den här processen och att det är dags att börja diskutera nästa steg.

Vi kan konstatera att det än så länge inte finns det stöd bland EU:s medlemsländer som krävs för att ta detta vidare, men Sverige fortsätter att driva på i den här riktningen.

När det gäller Gaza har den svenska regeringen stöttat att det gjorts en översyn av associeringsavtalet och den del som gäller huruvida Israel lever upp till kraven på mänskliga rättigheter. Vi välkomnar att den översynen har gjorts. Vi vill se förslag på konkreta åtgärder för att ta detta vidare. Det är också sagt nu att utrikesministrarna på sitt möte i juli ska fortsätta denna diskussion, vilket vi tycker är väldigt viktigt.

Vi ser också översynen som ett bra verktyg att använda för att sätta press på Israel. Vi vet att det pågår en dialog inte minst mellan Kaja Kallas och hennes tjänstemän och Israel, där den här rapporten kan användas som ett bra underlag för att sätta press.

Jag vill slutligen säga att klimat inte var tänkt att vara på dagordningen, utan det som var tänkt var en diskussion om EU:s roll i världen och om konkurrenskraft. Sedan var det ett antal länder som ändå lyfte upp frågan om klimat. Det togs då kanske snarare upp utifrån perspektivet: "Hur ser vi till att 2040-målet inte blir för långtgående?" Där var Sverige den röst som verkligen stod upp för att vi behöver ett 2040-mål och att vi stöder kommissionens ansats om att minska utsläppen med 90 procent till 2040.

Som vi har diskuterat många gånger här i nämnden behöver detta ske på ett realistiskt sätt. Vi behöver se till att alla medlemsländer når nettonoll. Vi behöver ta hänsyn till skogens möjlighet att bidra i denna omställning och flera andra viktiga delar. På så sätt var klimatfrågan uppe,

Anf. 10 ELISABETH THAND RINGQVIST (C):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för dragningen och svaren på frågorna.

Jag tänkte beröra tre olika områden.

Jag börjar med något som statsrådet redan har varit inne på, nämligen Ukraina. I skuggan av de senaste veckornas oro i Iran och Israel och av stormaktsrivaliteten i Mellanöstern finns ju många risker. En av dem är att världens och Europas fokus glider bort från det pågående fullskaliga kriget. Rysslands krigsbrott måste få fortsatta konsekvenser. Kryphål i exportkontroller måste stängas, och vi måste visa att vårt stöd till Ukraina inte bara är tillfälliga löften utan en strategisk prioritet.

Jag hörde att statsrådet underströk att vi ska hålla i frågan. Finns det några fler konkreta åtgärder som regeringen driver på för i syfte att skärpa sanktionerna mot Ryssland och säkerställa det långsiktiga stödet till Ukraina?

Min andra fråga, eller kommentar, gäller konkurrens och klimat. Även detta var statsrådet inne lite på. Rådet talar om tillväxt, produktivitet och regelförenkling, men kopplingen till klimatomställning riskerar att försvinna. Det uppstår ibland olika nyanser kring detta i olika typer av dokument som kommer från det här rådet eller från konkurrenskraftsrådet. Jag hörde att statsrådet underströk att det är viktigt att komma till nettonoll och att 2040-målet ska ligga kvar, men hur jobbar regeringen för att säkerställa att EU:s kommande konkurrenspakt innehåller tydliga klimatmål, incitament för grön teknik och en princip om att inga nya industripolitiska stöd får gå till fossilberoende lösningar?

Till sist vill jag ställa en kort fråga om AI. I slutsatserna står att den europeiska AI-förordningen är en viktig milstolpe. Vi har också hört att statsministern har ifrågasatt detta. Centerpartiet valde att rösta nej till AI-akten när den kom. På vilket sätt driver regeringen just nu frågan om en paus för AI-akten så att vi inte kommer efter? Detta är, återigen, kopplat till konkurrenskraften.

Anf. 11 YUSUF AYDIN (KD):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för återrapporten.

Det finns som sagt många stora och viktiga frågor på dagordningen. Jag ska ställa en fråga och kommentera en sak som gäller Mellanöstern.

Först vill jag säga att det är bra att det har blivit någon form av vapenvila mellan Israel och Iran. Som det står i det skriftliga är det dock viktigt att betona att Iran inte får skaffa kärnvapen, för det riskerar att hota säkerheten i hela regionen. Iran har historiskt påverkat eller skadat stabiliteten på många sätt genom proxygrupper i olika länder. Det är viktigt att ett hårt tryck kvarstår mot den iranska regimen.

Jag vill också kort kommentera Libanon, som jag själv besökte för någon månad sedan. Nu när Hizbollah är försvagat finns det en möjlighet till en positiv utveckling som EU stöder, också genom FN:s fredsbevarande styrka, eller interimstyrka, Unifil. Jag tror att det är väldigt viktigt – även för stabiliteten i regionen – att EU på olika sätt främjar och stöder den möjlighet som nu finns.

Slutligen vill jag säga något om Syrien. De ekonomiska sanktionerna har tagits bort. Det är bra, men som tidigare nämnts i en ståndpunkt är det viktigt att detta baseras på krav och framsteg. Situationen är väldigt skör. Vi såg senast en terroristattack mot en kyrka i Damaskus. Denna fördöms i det skriftliga, vilket är väldigt bra. Vi har sett ett mönster. Olika minoriteter – tidigare alawiter och senare druser – har utsatts för olika typer av attacker. Det som är viktigt är att alla syrier får samma möjligheter och rättigheter i en inkluderande process.

Det är också viktigt med säkerhet framöver. Om man gör anspråk på att bilda en ny regering eller på att på något sätt leda landet måste man också säkerställa att alla syrier kan leva kvar i sina områden. Många gånger är det ursprungsbefolkningarna som utsätts för olika attacker.

Det är väldigt viktigt att framtida stöd har en inkluderande process och villkoras på olika sätt. Regimen, med sina olika grupper och sin historia, behöver tydliga villkor för att hitta en inkluderande process framåt. Annars riskerar både kristna och andra minoriteter att behöva fly, och då kan vi få se en större migration från regionen i stället för att de som finns i närområdet kommer tillbaka.

Anf. 12 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Jag tackar EU-ministern för återrapporten.

Jag tänkte börja i Gaza. Det har nämnts tidigare, också från EU-ministern, att man välkomnar den översyn som görs av associationsavtalet. Jag tycker, apropå UNRWA, att bilden är lite olika när det gäller huruvida stödet faktiskt når fram. Jag tycker inte att den bild som EU-ministern gav stämmer särskilt väl överens med de rapporter som Läkare Utan Gränser, Internationella rödakorskommittén och liknande organisationer har lämnat. Jag menar att det är viktigt att lägga de här sakerna åt sidan och verkligen fokusera på att den organisation som har bäst möjligheter också får möjlighet att hjälpa de människor som just nu svälter ihjäl.

Min fråga till EU-ministern är om regeringen kan tänka sig att ställa sig bakom Spaniens förslag att omedelbart pausa associeringsavtalet. Jag tror att jag redan har fått svar på detta, men det var en fråga jag ändå ville ställa.

Det har också tagits upp lite om klimatet, som under lång tid tyvärr har varit väldigt frånvarande på dessa dagordningar. Just nu sveper en stor värmebölja in över Europa; det är 46 grader i Portugal och i Frankrike. Det går ju inte att säga till de människor som drabbas av detta, som är extra sårbara och som helt enkelt behöver klara av vardagen, att vi menar att det här ska gå hand i hand med konkurrenskraft.

Synsättet att klimat och konkurrenskraft måste länkas ihop kan jag skriva under på när det gäller framåtsyftande marknader och innovationer, men vi måste komma ihåg att vi redan står mitt i ett väldigt allvarligt läge. Extremhettorna kommer årligen till Europa, och önationers befolkningar ser prognoser som visar att deras länder i en relativt snar framtid inte kommer att finnas kvar. Då hjälper det inte att EU säger att konkurrenskraft och klimat ska vara sammankopplade, utan här gäller det att försöka släcka bränder, också bokstavligt talat.

Det här kanske inte är någonting som kommer att generera pengar, kapital eller profit, utan det handlar om att rädda liv. Jag menar att både

Sverige och, framför allt, EU behöver steppa upp och se detta som en realitet.

2024/25:39  
30 juni

---

Det leder mig in på frågan om finansiering. Vi har en klimatkris, en naturkris med mera. Vi ser också hur det påverkar människors hälsa; dessa saker är väldigt sammankopplade. Det är alltså inte bara teoretiskt utan väldigt kännbart.

Min fråga är: Varifrån ska pengarna komma? Vi har både i Sverige, i EU och på global nivå satsat mer pengar på miljö- och klimatskadliga subventioner och på det fossila än på omställningen. Det här är ett stort gap i utvecklingen som bland annat FN:s konferens om finansiering av hållbar utveckling adresserar. Den konferensen äger rum bara vart tionde år, så det här är en otroligt viktig möjlighet att ta vara på. Inför den diskuterar man fattigdomsbekämpning, rättvis skatt, klimaträttvisa, skuldavskrivning och så vidare.

Hur driver Sverige och EU på och bidrar till att stötta initiativ som snabbt kan främja och få på plats ett ramverk som främjar transparens för att detta snabbt ska bli konkret och hjälpa omställningen?

Jag vill också kommentera lite grann om omnibusprojekten. Som politiker är det väldigt svårt att säga att man inte är för regelförenkling, men som miljöpartist kan jag känna att vi också behöver styra förenklingen så att den inte riskerar att leda till en avreglering när det gäller mänskliga rättigheter och miljö.

Inför EU:s långtidsbudget och revisionen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik vill jag skicka med att man bör ta vara på den – i alla fall som jag känner – relativt stora samsyn som finns i den här riksdagen om att vi måste se till att direktstöden används på ett bättre sätt för att gynna alla de bönder och personer som bidrar till livsmedelsproduktion och se till att de som har hög djurvelfärd och som jobbar med i stället för mot naturen också kan få ta del av stöd.

Till sist vill jag nämna FN:s havspakt, som välkomnas i rådsslutsatserna. Regeringen välkomnade den och lovade att man skulle försöka att ratificera den så fort som möjligt. Tyvärr gjorde Sverige inte det utan var i stället ett av de 50 länder som inte hade ratificerat den inför mötet i Nice. Det betyder att det här inte har kunnat träda i kraft.

Min konkreta fråga är: Hur tänker regeringen och EU-ministern ligga på för att detta så snabbt som möjligt ska kunna ratificeras?

Anf. 13 ELIN NILSSON (L):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för dragningen och de hittills givna svaren på frågorna.

Jag tänkte uppehålla mig något vid Ungern och pride. Även jag har suttit på ett tåg till Budapest, för 25 år sedan och strax efter millennieskiftet. Då gick EU:s yttre gräns mellan Tyskland och Tjeckien. Vi reste genom ett Östeuropa där framtidstron var stark bland de ungdomar som då var i tjugårsåldern, precis som jag, och som blickade mot väst och mot Europa för att bli en del av det. Det var detta som genomsyrade min vistelse i Ungern då – det var väldigt hoppfullt.

Nu är ju läget i Ungern helt annorlunda, men man får ändå säga att det är hoppgivande att så många gick ut på Budapests gator i helgen och protesterade för – eller manifesterade – alla människors rätt att vara den man vill och älska den man vill. För tydlighetens skull vill jag säga att

Liberalerna hade representation på plats, om än inte någon riksdagsledamot.

Jag vill tacka statsrådet för tydligheten i frågan och för det arbete som jag vet att regeringen gör. Man driver verkligen på. Statsrådet sa att man nu har steppat upp det arbetet ytterligare. Någon gång kommer man att nå vägs ände, och vi kanske snart är där.

Jag vill, om möjligt, höra något ytterligare om vad nästa steg skulle kunna bli. Denna fråga var inte med på dagordningen nu, men den är så tätt sammankopplad med Ukrainas närmande till EU och Ungerns agerande i EU-kretsen att det är svårt att frikoppla den från det möte som hölls.

Anf. 14 Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M):

När det gäller Ukraina delar jag Centerpartiets syn – det gäller att hålla fokus på Ukraina. I en värld som brinner, med många parallella konflikter, gäller det att vi håller i både stödet till Ukraina och uppmärksamheten, inklusive medlemskapsprocessen.

Jag skulle vilja säga att vi agerar på flera fronter för att se till att Ryssland hålls ansvarigt för de krigsbrott man begår. Det handlar bland annat om att fortsätta hålla de frysta ryska tillgångarna frysta. På förra veckans toppmöte beslutade man att förlänga de sanktioner som finns och att hålla fast de frysta ryska tillgångarna. Sedan vet ni – vi har diskuterat det mycket i det här rummet – att Sverige driver på för att använda mer av de frysta ryska tillgångarna, inte bara avkastningen. Det finns ett antal länder som håller emot i den delen, men Sverige fortsätter att driva på.

Det kom ganska nyligen besked om att arbetet från Europarådet och Ukraina med att upprätta en särskild tribunal för krigsbrott från Rysslands sida går vidare. Detta är någonting som vi från svensk sida har drivit på för, och vi välkomnar att det nu börjar tas lite mer konkreta steg i den riktningen.

Vi driver hela tiden på för fler sanktionspaket. Sanktionspaketen hinner knappt antas innan vi driver på för nästa, och så ska det också vara. Det handlar inte minst om skuggflottan. Vi har återkommande drivit på för ytterligare listningar och ytterligare skarpa verktyg mot skuggflottan och för att på olika sätt slå mot den ryska energisektorn, som vi vet betalar för den ryska krigsföringen.

Detta var några exempel. Vi kommer ihärdigt fortsätta att hålla i.

När det gäller klimatagendan framåt är det precis som Centerpartiet säger: Vi ser från ett antal olika länder att man lyfter fram rädslor kring vad olika klimatmål kan innebära för ekonomin. Det är naturligtvis viktigt att ha förståelse för att situationen ser olika ut i Polen, Sverige eller andra länder. Många länder kämpar också med en sviktande konkurrenskraft och ekonomi – apropå att sakerna hänger samman. Det är ibland svårt att få legitimitet och stöd för ytterligare offensiva klimatagendor om man inte också säkerställer att människor har jobb att gå till och att ekonomin växer.

Sverige kommer att hålla i för att EU ska sätta ett 2040-mål som innebär 90-procentig minskning av utsläppen, det vill säga precis det som kommissionen har presenterat. Vi räknar med att det denna vecka kommer ytterligare ett mer specifikt förslag från kommissionens sida.

Vi kommer att arbeta konstruktivt med olika länder. Vi vet att det redan läggs fram olika förslag på bordet. Sverige har också en del ingångar; vi

stöder 2040-målet, men det fordrar också att vi kräver att alla länder gör omställningen och att vi värnar bioekonomins roll som en del av lösningen, inte problemet. Vi har också några krav som vi för in i processen, och det kommer andra länder också att göra. Då kan vi föra en diskussion utifrån detta. Det är tydligt från svensk sida att vi anser att det är viktigt med ett 90-procensmål.

Jag välkomnar också att det danska ordförandeskapet, som tillträder i morgon, har satt bland annat säkerhetsfrågan och även konkurrenskraften och den gröna omställningen på dagordningen. Man har tydligt sagt att ambitionen är att driva igenom ett 2040-mål, och därför anser jag att vi kan jobba nära det danska ordförandeskapet i denna fråga.

Sedan var det frågan om AI-förordningen. Det är en utmaning att hitta en bra balans mellan reglering och innovation på AI-området. Europa har försökt i någon mån, och man kan alltid diskutera hur väl man tycker att balansen har uppnåtts. Från vår sida, och som statsministern förde fram på EU-toppmötet, är det viktigt att företag vet vad det är de ska göra – vilka standarder de ska följa. Det är därför statsministern har sagt att vi först behöver få standarder på plats innan vi driver på för en fullständig införlivning av förordningen. Det sa statsministern på mötet, och jag tror att den diskussionen kommer att fortsätta. Men det var viktigt att få det sagt när alla ledarna var samlade. Jag ser det som en helt självklar del av regelförenklingsagendan, där vi ser att det inte minst på det nya digitala området verkligen finns utmaningar för våra företag.

Från Kristdemokraternas sida lyftes flera aspekter om Mellanöstern. Det är bra att medlemsländerna i EU har varit eniga i sina uttalanden vad gäller situationen i Iran. Det gäller bland annat att Iran inte ska tillåtas få utveckla kärnvapen, och det gäller också behovet av att gå tillbaka till förhandlingsbordet, uppnå en deeskalering och en dialog kopplat till frågorna.

Vad jag också tycker är positivt är att vi från svensk sida på toppmötet fick upp frågan om inre säkerhet. Det finns tydliga kopplingar mellan grov organiserad brottslighet och främmande staters agerande. Det har funnits, och finns, exempel genom åren där utländska stater använder grov organiserad brottslighet i Sverige och andra länder för att utföra dåd. Det är viktigt i sig att få upp frågan om inre säkerhet på dagordningen och att också se kopplingen som finns mellan yttre och inre säkerhet.

När det gäller utvecklingen i Syrien är situationen fortfarande oförutsägbart och skör. Det är viktigt att säga när EU har lyft upp de ekonomiska sanktionerna att det inte betyder att vi slutar att förmedla tydliga förväntningar och budskap till övergångsregeringen. Ingenting är heller irreversibelt, utan vi kommer att följa utvecklingen noga.

Vi uttrycker också att vi förväntar oss att olika delar av det syriska samhället på ett meningsfullt inkluderas i processen, där alla syriers mänskliga rättigheter respekteras. Det inkluderar också etniska och religiösa minoriteter. Vi kommer kort sagt att fortsätta att följa dessa frågor noga.

Angående Miljöpartiets fråga om att pausa associeringsavtalet, som Rebecka Le Moine tog upp, har jag väl redan svarat på den frågan. Vi välkomnar en översyn, och vi tycker att den översynen är ett viktigt verktyg att använda för att sätta press på den israeliska regeringen. Vi välkomnar den dialog som nu sker mellan Kaja Kallas och hennes

tjänstemän och Israel. Sedan har Sverige sökt driva på för att till exempel sanktionslista ett antal israeliska ministrar, alltså ambitiösa sanktioner riktade mot israeliska extremistiska bosättare. Det finns ytterligare verktyg att tillgripa där Sverige driver på. Just vad gäller associeringsavtalet ser vi fram emot att utrikesministrarna fortsätter diskussionen närmast på sitt möte i juli.

Precis som vi brukar säga; allt kan inte stå på dagordningen jämt. Diskussionen om klimat kommer att tillta nu när vi får ett mer utmejslat förslag från kommissionens sida gällande ett 2040-mål. Jag vet att vi har olika syn på tillväxt och konkurrenskraft. Jag menar med enfärg att det är oerhört viktigt att Europa förmår att göra den gröna omställningen och förmår säkra vår egen ekonomiska bas, att vi ser till att värna fortsatt konkurrenskraft. Det är dels den enda vägen för att finansiera den omställning som krävs, dels den enda vägen för att få legitimiteten från EU:s sida och politikens sida att verkligen göra omställningen. Då ser människor att vi värnar deras möjligheter att fortsätta att ha ett jobb att gå till, att företag växer och den gröna omställningen. Det är otroligt viktigt att vi håller i båda sakerna samtidigt.

Detta gäller också de berömda så kallade Omnibussarna. Vi välkomnar regelförenklingspaketen, och de gäller för en rad olika områden: försvar, jordbruk, hållbarhetsrapportering, mellanstora företag. Om vi inte vågar inse att det finns ett omfattande problem med konkurrenskraften har vi rejäla utmaningar från Europas sida. Vi måste kunna göra omställningen på ett balanserat sätt så att vi klarar konkurrenskraften.

Sedan var det frågan om havspakten. Vi har haft frågan uppe tidigare. Sverige har drivit på i frågan. Vi har tidigare konstaterat att vi vill skriva under den, men det finns beredningsprocesser som i Sverige tar lite längre tid än i andra länder. Det kan man tycka olika om. Ibland tycker man att det går för fort och ibland för långsamt. Vi fortsätter beredningsprocessen internt på Regeringskansliet, med full ambition att kunna skriva under.

Jag håller verkligen med Liberalerna om situationen i Ungern. Det är på alla sätt skamligt och oacceptabelt. Det gäller inte bara förbudet mot prideparader utan allt vi ser vad gäller olika typer av inskränkningar. Det är viktigt att säga att vi ser problem i många delar av världen, men när det gäller ett EU-land finns högre förväntningar. Och man behöver leva upp till de grundläggande krav som finns på ett medlemsland i EU.

Den 16 juli kommer ett förslag från EU-kommissionen om den nya fleråriga budgeten. Där har Sverige och Finland sedan länge gemensamt drivit på för att ha full konditionalitet. I dag har vi redan frusit 20 miljarder euro till Ungern. Jag menar att vi borde frysa mer, inte mindre. Vi borde frysa allt. Det kommer vi att driva på för i den budgetprocessen.

Kommissionen har i sina första kommunikéer sagt samma sak, det vill säga ingen euro ska gå till länder som inte lever upp till dessa krav. Vi måste hålla ut. Det kommer att finnas många intressen från de 27 olika länderna, och det kommer inte att vara en självklar resa. Men där kommer Sverige att gå i bräsch för att göra denna tydliga koppling.

Vi fortsätter att agera i olika domstolsprocesser. Nu är vi inne i fem olika domstolsprocesser, bland annat fick vi nyligen ett förslag från generaladvokaten i frågan om hbtqi-lagstiftningen. Domstolen förväntas komma med ett utslag i höst som vi hoppas går i den riktning som vi intervenerar i, det vill säga mot Ungern. Då hoppas vi såklart på en rättning

från Ungerns sida. Annars kan vi vidta ytterligare åtgärder. Slutligen får vi se vad artikel 7-processen tar vägen. Vi går nog skarpast i bräsch. Det har hänt lite för lite från Ungerns sida för att bara fortsätta i de gamla hjulspåren med att ha ytterligare utfrågningar. Vi kommer att fortsätta att agera ekonomiskt, juridiskt och politiskt för att sätta press på Ungern.

2024/25:39  
30 juni

---

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Då tittar jag runt bordet för att se om det finns några ytterligare frågor. Är det någon som önskar ordet? Det verkar inte så.

Vi tackar så mycket för informationen. Vi önskar statsrådet med medarbetare en trevlig sommar. Tack för i dag!

Anf. 16 Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Tack detsamma!

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga övriga frågor på dagordningen. Behagade EU-nämndens ledamöter åtskiljas? Svaret är ja. Tack för i dag!

# Innehållsförteckning

|                                                  |          |
|--------------------------------------------------|----------|
| <b>§ 1 Europeiska rådet.....</b>                 | <b>1</b> |
| Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....                          | 1        |
| Anf. 2 Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M) .....  | 1        |
| Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....                          | 2        |
| Anf. 4 MATILDA ERNKRANS (S) .....                | 2        |
| Anf. 5 MARTIN KINNUNEN (SD) .....                | 3        |
| Anf. 6 ORDFÖRANDEN.....                          | 4        |
| Anf. 7 ANDREA ANDERSSON TAY (V) .....            | 4        |
| Anf. 8 ORDFÖRANDEN.....                          | 5        |
| Anf. 9 Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M) .....  | 5        |
| Anf. 10 ELISABETH THAND RINGQVIST (C) .....      | 9        |
| Anf. 11 YUSUF AYDIN (KD) .....                   | 9        |
| Anf. 12 REBECKA LE MOINE (MP).....               | 10       |
| Anf. 13 ELIN NILSSON (L).....                    | 11       |
| Anf. 14 Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M) ..... | 12       |
| Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....                         | 15       |
| Anf. 16 Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M) ..... | 15       |
| Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....                         | 15       |